

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Styrelsen for Undervisning og
Kvalitet
Kontor for Gymnasier

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf. nr.: 33 92 50 00
E-mail: stuk@stukuvvm.dk
www.stukuvvm.dk
CVR-nr.: 29634750

Udkast til høringsnotat over udkast til bekendtgørelse om kapacitetsfastsættelse, zoner og profilgymnasier på de gymnasiale uddannelser

22. juli 2022
Sagsnr.: 22/15586

1. Indledning

Et udkast til bekendtgørelsen har i perioden 16. juni til 3. august 2022 været sendt i høring hos 28 myndigheder og organisationer. Udkastet blev også offentliggjort på Høringsportalen.

Der er modtaget hørings svar fra ni af de hørte myndigheder og organisationer. Syv af de hørte myndigheder og organisationer har afgivet indholdsmæssige bemærkninger til udkastene, mens to ikke har afgivet bemærkninger. To hørings svar er indgivet i forening mellem flere organisationer.

I notatet er medtaget de væsentligste punkter fra hørings svarene. Herudover indeholder flere hørings svar bemærkninger, herunder om punkter, der ikke reguleres af bekendtgørelsen. Disse er ikke adresseret i nærværende notat, men vil indgå i styrelsens videre arbejde med implementering af den politiske aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Alternativet og Kristendemokraterne om Den Koordinerende Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser.

Danske Regioner har i sit hørings svar stillet en række spørgsmål til afklaring, som ikke har givet anledning til ændringer i bekendtgørelsen. Styrelsen vil besvare spørgsmålene i den løbende dialog med Danske Regioner samt udarbejde vejledende materiale herom.

En oversigt med angivelse af, hvem der har afgivet hørings svar, er vedlagt.

2. Sammenfatning om ændringer i bekendtgørelsen i forhold til høringsudkastet

De modtagne høringssvar har givet anledning til følgende ændring i bekendtgørelsen i forhold til det udkast, der har været i høring:

- Tilføjelse af henvisning til § 8, stk. 3, i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

Herudover er der foretaget mindre ændringer af sproglig og regelteknisk karakter.

3. Generelle bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse

DEG bemærker, at bekendtgørelsen generelt ikke lægger op til dialog mellem institutionerne og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (herefter styrelsen) eller regionerne om beslutninger vedrørende institutionernes tildelte kapacitet, ønske om at blive profilgymnasium m.v. DEG vil stærkt opfordre til mulighed for dialog.

DEG undrer sig over, at de nye gymnasiesamarbejder er fraværende i bekendtgørelsen (undtagen i § 20, stk. 5, der vedrører frist for nedsættelse af samarbejderne). DEG gør opmærksom på, at foreningen mener, at der så vidt muligt bør være minimum to udbud af hver gymnasial retning i et gymnasiesamarbejde, og at samarbejderne afgrænses efter bl.a. skolernes optageområder. DEG vil herudover opfordre til, at der kommer en vejledning eller et kommissorium for gymnasiesamarbejderne, så de får nogenlunde ens rammer rundt om i landet.

Styrelsens bemærkninger

Fsva. bemærkningen om gymnasiesamarbejder henviser til bemærkningerne til § 14 i lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om de gymnasiale uddannelser (Kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser), hvoraf det bl.a. fremgår, at det er regionsrådet, der nedsætter samarbejdet, men institutionerne inddrages i at fastsætte den geografiske afgrænsning. Det fremgår derudover, at det er regionsrådet, der fastsætter det nærmere indhold af samarbejdet. Efter styrelsens vurdering er der aktuelt ikke behov for nærmere centralt fastsatte retningslinjer om gymnasiesamarbejderne.

DGS bakker overordnet set op om målsætningerne for elevfordelingsaftalen og anser en strammere national kapacitetsstyring som et nødvendigt værktøj for at opnå aftalens politiske mål.

Kapacitetsfastsættelse

Danske Gymnasier bemærker, at der ikke er henvist til § 8, stk. 3, i institutionsloven om fastsættelse af minimumskapacitet. Danske Gymnasier

betrakter denne bestemmelse som særdeles central for den årlige kapacitetsfastsættelse, hvorfor der også bør henvises til denne bestemmelse i bekendtgørelsens § 1.

Danske Gymnasier og DEG bemærker, at det flere steder i §§ 1-8 i bekendtgørelsen ikke specificeres, at kapacitetsfastsættelsen sker ”per institution eller afdeling, hvis institutionen har afdelinger, opdelt på hver uddannelse samt pre-IB”. Danske Regioner finder, at den foreløbige kapacitet bør fastsættes på afdelingsniveau og uddannelsesniveau og ikke på det overordnede institutionsniveau.

Styrelsens bemærkninger

På baggrund af Danske Gymnasiers bemærkning har styrelsen fundet anledning til at justere bekendtgørelsesudkastet, så der i § 1 indsættes en henvisning til § 8, stk. 3, i lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

Den beregningstekniske kapacitet opgøres i antal elever pr. institution eller afdeling, hvis institutionen har afdelinger, for hver uddannelse samt pre-IB, jf. bekendtgørelsesudkastet § 2, stk. 1, sidste pkt. Den foreløbige og endelige kapacitet fastsættes med udgangspunkt i den beregningstekniske kapacitet og opgøres derfor på samme måde som den beregningstekniske kapacitet, jf. henholdsvis bekendtgørelsesudkastets § 4, stk. 1, og § 5, stk. 1. Vurderer regionsrådet, at der er behov for at hæve kapaciteten i forhold til en bestemt ansøger eller elev, vil regionsrådet ligeledes sondre mellem institution og afdeling i fastsættelsen af den hævdede kapacitet, jf. §§ 6-8.

Danske Gymnasier og Gymnasiernes Bestyrelsesforening finder de foreslåede deadlines i kapacitetsfastsættelsesprocessen utilstrækkelige.

Styrelsens bemærkninger

Det er de foreløbige kapaciteter (elevpladser), som institutionerne skal planlægge skoleåret efter – disse udmeldes senest den 1. februar. Efter de gældende regler indberettes kapaciteten også i dag senest den 1. februar.

Danske Gymnasier, DEG, GL og Danske Regioner finder det nødvendigt, at teknisk overbooking indgår i fastsættelsen af institutioners kapaciteter.

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) bemærker, at med de gældende regler for klasseloft og økonomitildeling er det afgørende, at der i de udmeldte kapaciteter tages højde for de enkelte skolers frafaldshistorik mv. eller, at der alternativt kompenseres ved indførelse af skyggelever eller lignende. GL opfordrer desuden til, at kapaciteten fastsættes som både et elevtal og et antal klasser.

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS) opfordrer til, at den beregningstekniske kapacitetsfastsættelse tager udgangspunkt i klasseloftet på 28 elever.

Styrelsens bemærkninger

Det er antallet af elevpladser, der reguleres. Institutionerne bestemmer selv antallet af klasser inden for kapaciteten og under hensyn til reglerne for det fleksible klasseloft. Derudover har institutionerne mulighed for at ønske en anden klassekvotient i forbindelse med afgivelse af deres indstilling vedrørende fastsættelsen af den beregningstekniske kapacitet.

Reglerne omkring det fleksible klasseloft reguleres andetsteds og vil derfor ikke blive behandlet i nærværende høringsnotat. I forhold til kapacitetsfastsættelsen indeholder bekendtgørelsen alene en fastsættelse af processen for kapacitetsfastsættelsen. Spørgsmålet omkring teknisk overbookning er således ikke en del af det område, som denne bekendtgørelse skal regulere.

Zoner

Danske Gymnasier bemærker, at regler og proces for selve zoneinddelingen/-opdelingen/-sammensætningen ikke fremgår af kapitlet om zoner, §§ 9-12. Foreningen finder det derfor utilstrækkeligt, at bekendtgørelsen ikke forholder sig til dette, så det er gennemsigtigt, hvordan fremtidig stillingtagen og mulig justering af zoneinddelingen skal ske, samt hvordan processen herfor skal spille sammen med den øvrige proces for fastsættelse af zonestatus samt proces for kapacitetsfastsættelse, optagelsesproces og elevfordeling.

GL konstaterer, at der fortsat er problemer med den foreslåede zoneinddeling (primært i og omkring København) og er bekymret for, at disse zoners opdeling ikke i tilstrækkelig grad vil ændre på den nuværende skæve elevsammensætning. Der opfordres til, at dette ændres inden bekendtgørelsen træder i kraft, eller at der som minimum vil være ekstra fokus på dette, når zonerne evalueres politisk efter første optag.

Styrelsens bemærkninger

Det er børne- og undervisningsministeren, der fastsætter zonerne, jf. § 11 d i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. Zoneopdelingen fra aftalen forventes ikke at ændre sig for skoleåret 2023/24. Hvis der mod forventning skulle vise sig behov for at ændre zonesammensætningen vil forligskredsens bag elevfordelingsaftalen blive inddraget forud herfor.

Profilgymnasier

Danske Gymnasier mener som udgangspunkt ikke, at der bør etableres flere profilgymnasier, men anerkender samtidig, at profilgymnasier i nogle tilfælde kan bidrage til en mere balanceret elevsammensætning og

et fortsat bredt uddannelsesudbud. Det er dog helt afgørende, at regionerne holder skarpt øje med, at profilgymnasier generelt set ikke modvirker de to hensyn med fordelingsmodellen og ender med at skabe yderligere polarisering eller endnu sværere forhold for udkantsgymnasier.

GL finder det væsentligt, at godkendelse af profilgymnasier ikke mindsker effekten af den nye elevfordeling. Der skal derfor tages særlig hensyn til, om godkendelse af et profilgymnasium mindsker de små gymnasier i provinsens muligheder for at optage elever, samt om det giver en uhensigtsmæssig skæv elevsammensætning på de omkringliggende gymnasier. GL foreslår på den baggrund, at hensynet til de små gymnasiers elevoptag indskrives i bestemmelsen, herunder at formuleringen om hensynet til den skæve elevsammensætning styrkes. Derudover anbefales det, at det kommer til at fremgå af bekendtgørelsen, at de små udbud i provinsen og de skoler, der har haft midlertidigt optagestop, vil blive prioriteret, når der behandles ansøgning til profiler.

Styrelsens bemærkninger

Det er styrelsens vurdering, at regionerne er bevidste om deres ansvar i forhold til godkendelse af profilgymnasier og vil sikre, at antallet af profilgymnasier ikke vil føre til uhensigtsmæssigheder i modellen. Det følger af § 11 a lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. og § 34 d i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, at regionerne i forbindelse med godkendelse af profilgymnasier vil skulle sikre, at godkendelserne ikke medfører en skævvridning af elevsammensætningen eller elevsøgningen. Det følger endvidere af bemærkningerne til bestemmelsen, at regionerne i forbindelse med godkendelse af profilgymnasier vil skulle sikre, at godkendelserne ikke medfører en skæv elevsammensætning på de pågældende eller omkringliggende afdelinger. Regionsrådet vil endvidere bl.a. skulle tage hensyn til, at andelen af profilelever ikke bliver så høj, at der ikke længere er plads til elever bosat i området, da disse elever potentielt kan få langt til en anden gymnasial afdeling.

Det afgørende for en godkendelse som profilgymnasium er, at institutionen har en særlig stærk faglig profil, som knytter sig til den enkelte institution. Derfor finder styrelsen ikke for nuværende, at der er behov for yderligere regulering af, hvilke hensyn regionsrådet skal lægge vægt på i forbindelse med en godkendelse til profilgymnasium.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i forhold til høringsudkastet.

4. Bemærkninger til enkeltelementer i udkastet til bekendtgørelsen

Kapitel 1 **Kapacitetsfastsættelse**

§ 2 – Beregningsteknisk kapacitet

Danske HF & VUC foreslår, at det forventede antal eftertilmeldere tælles med i det samlede antal forventede ansøgere til den enkelte institution for at sikre institutionernes mulighed for planlægning af det kommende skoleår og give et mere retvisende billede af det forventede ansøgertal.

Styrelsens bemærkninger

Eftertilmeldere fordeles ikke i fordelingsmekanismen, da deres ansøgninger ikke er kendte på fordelingsstidspunktet. Derfor indgår eftertilmeldere heller ikke i de kapaciteter, som skal anvendes i fordelingsmekanismen. Regionsrådet kan i forbindelse med fordeling af eftertilmeldere have den endelige kapacitet, jf. § 11 k, stk. 2, i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

Danske Gymnasier, Danske Regioner og DEG understreger behovet for, at de bagvedliggende principper, regler og/eller beslutninger, der træffes og ligger til grund for de beregningstekniske kapaciteter, kommunikeres tydeligt og tidligt i processen. Danske Regioner og DEG foreslår, at de bagvedliggende principper og processen fremgår af fx et metodenotat.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen tilstræber mest mulig åbenhed i kapacitetsfastsættelsen, og i forbindelse med udmelding af kapaciteterne forventes offentliggjort et metodenotat om de bagvedliggende principper og processen for kapacitetsfastsættelsen.

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning støtter op om en national fastsættelse af beregningsteknisk kapacitet og anbefaler at inddrage elevrepræsentanter ved fastsættelsen.

Styrelsens bemærkninger

Der inddrages ikke elevrepræsentanter i fastsættelsen af kapaciteten fra centralt hold. Styrelsen forudsætter, at elevrepræsentanter i bestyrelsen inddrages i forhold til indstilling til justering af den beregningstekniske kapacitet, jf. § 3, stk. 1, nr. 1. Hvorvidt institutionerne i øvrigt inddrager elevrepræsentanter i fastsættelsen af den beregningstekniske kapacitet, står institutionen frit for.

GL understreger, at en stram kapacitetsfastsættelse er nøglen til, at elevfordelingen kan fungere efter hensigten og støtter op om, at det fremover er ministeriet og senere regionerne, der ud fra nationale og regionale

behov fastsætter den enkelte skoles kapacitet. GL foreslår, at det i § 2 bliver tilføjet at ”den enkelte institutions kapacitet skal fastsættes ud fra et særligt hensyn til de mindre skoler i provinsen og skoler med skæv elevsammensætning”. GL finder det endvidere positivt, at institutionerne høres om deres holdning til skolens beregningstekniske kapacitet. GL opfordrer til, at regionerne allerede inddrages ved fastlæggelsen af den beregningstekniske kapacitet, og at skolerne får besked om den midlertidige kapacitet så tidligt som muligt sammen med en estimering af den forventede kapacitet de kommende to år.

Styrelsens bemærkninger

Som anført i § 2, stk. 1, 2. pkt. svarer den beregningstekniske kapacitet *nationalt og i den enkelte region til det forventede antal ansøgere det kommende skoleår for hver uddannelse samt pre-IB*. Institutionerne får besked herom senest den 1. september. På det tidspunkt er der alene tale om en beregningsteknisk kapacitet. Styrelsen har i forbindelse med fastsættelsen heraf været i dialog med regionerne, som ligeledes inddrages i næste led frem mod fastsættelse af den foreløbige kapacitet, jf. § 4, stk. 1.

Det bemærkes endvidere hertil, at bekendtgørelsen alene forholder sig til processen omkring kapacitetsfastsættelsen, mens de hensyn, der skal lægges til grund ved kapacitetsfastsættelsen følger af aftalen og loven.

§ 3 – Institutionens indstilling

Danske Gymnasier og DEG opfordrer til, at styrelsen går i dialog med institutionerne om styrelsens vurdering af bestyrelsens indstilling.

Styrelsens bemærkninger

Ansvaret for institutionens kapacitetsindstilling ligger hos bestyrelsen, der skal begrunde indstilling om eventuelle afvigelser til den udmeldte beregningstekniske kapacitet. Styrelsen tilstræber mest mulig åbenhed omkring kapacitetsfastsættelsen og vil gå i dialog med institution og bestyrelsen, hvis der ses behov herfor.

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning støtter overordnet op om, at lokale forhold og indberetninger fra institutioner indgår i fastsættelsen af den foreløbige kapacitet, men gør opmærksom på, at sådanne justeringer kun bør ske i yderst særlige tilfælde, da man ellers risikerer at udvande aftalens intention.

Styrelsens bemærkninger

Bekendtgørelsen § 5, stk. 1 hjemler alene mulighed for *eventuelle* justeringer, og det er hensigten, at der kun sker justeringer af den beregningstekniske kapacitet, såfremt det er nødvendigt eller i øvrigt vurderes at være hensigtsmæssigt.

Danske Regioner finder det vigtigt, at regionerne får indblik i institutionernes indberetninger og deres begrundelser, inden regionerne går i dialog med styrelsen om de foreløbige kapaciteter, så regionerne har det fornødne grundlag for at kunne vurdere de kapaciteter, som regionerne inddrages i vurderingen af efter § 4.

Styrelsens bemærkninger

Det er hensigten, at de respektive regioner får det ønskede indblik i form af et samlet excelark med indberetninger fra institutionerne i regionen.

§ 4 – Foreløbig kapacitet

Gymnasiernes Bestyrelsesforening opfordrer til, at der skabes tid og mulighed for dialog mellem institutionen og styrelsen inden den foreløbige kapacitet fastlægges, særligt når den beregningstekniske kapacitet afviger betydeligt fra institutionens nuværende kapacitet.

Danske Gymnasier og Danske Regioner ønsker uddybning af, hvordan regionen inddrages i fastsættelse af den foreløbige kapacitet.

DEG opfordrer til, at styrelsen indfører en bestemmelse om, at beslutning om tildeling af foreløbig kapacitet på institutioner og afdelinger kan genoptages efter anmodning (tilsvarende at beslutning om elevs fordeling kan genoptages, jf. institutionslovens §12) eller give klagemulighed. DEG gør opmærksom på, at det i det hele taget bør være tydeligt, hvornår institutioner er involveret og har indflydelse i processen.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen tilstræber mest mulig åbenhed i kapacitetsfastsættelsen, herunder dialogen med institutionerne frem til udmeldingen af den foreløbige kapacitet. Det er anført, at senest den 1. februar giver styrelsen meddelelse om den foreløbige kapacitet for institutionen. Forud herfor har institutionen og dens bestyrelse haft fire uger til at indstille eventuelle justeringer til den udmeldte beregningstekniske kapacitet, jf. § 3, stk. 1.

Indstillingen og de ønskede oplysninger vil være institutionens mulighed for at kvalificere ministeriets fastsættelse af kapaciteten.

For at sikre dialogen nedsættes blandt andet et forum med deltagelse af repræsentanter fra samtlige regioner og Danske Regioner, der skal sikre dialogen om kapacitetsfastsættelsen.

Når styrelsen har udmeldt den foreløbige kapacitet, vil det ikke være muligt at klage over den, da det ikke er en forvaltningsretlig afgørelse.

§ 5 – Endelig kapacitet

Danske HF & VUC, DEG og Gymnasiernes Bestyrelsesforening finder, at styrelsens udmelding af den endelige kapacitet senest den 15. maj er meget sen.

Styrelsens bemærkninger

Det er den *foreløbige* kapacitet, der udmeldes senest den 1. februar, som institutionerne skal planlægge skoleåret efter. Efter de gældende regler indberettes kapaciteten også i dag senest den 1. februar.

Danske Regioner ønsker afklaret, om justeringer af kapaciteten sker i hele klasser, eller om der tages hensyn til, at mindre gymnasier kan optage alle unge i lokalområdet, også selvom det giver en skæv klassekapacitet. Desuden efterspørger Danske Regioner, hvorledes optagelsesprøver m.v. håndteres, når institutionerne ikke ved hvilke elever der er tale om. Danske Regioner finder det desuden uhensigtsmæssigt, at der ikke i bekendtgørelsen er hjemmel til at sænke kapaciteten, såfremt ansøgerantallet er markant lavere end forventet.

Styrelsens bemærkninger

Justering af den *endelige* kapacitet sker efter elevpladser. Udmelding af den *beregningstekniske* kapacitet sker ligeledes efter elevpladser, men disse vil dog initialt være delelige med 28 (dvs. hele klasser). Bestyrelsen for den enkelte institution har efterfølgende mulighed for at indberette begrundet indstilling om eventuelle afvigelser til den udmeldte beregningstekniske kapacitet via styrelsens webgrænseflade. Institutionen fastsætter selv antallet af klasser under hensyntagen til reglerne om det fleksible klasseloft. Det bemærkes i øvrigt, at det er de *foreløbige* kapaciteter (og ikke de endelige), som institutionerne skal planlægge skoleåret efter – dem har de senest den 1. februar.

Bestemmelser om optagelsesprøver er ikke relateret til elevfordeling, og reglerne herom er uforandrede. Institutionerne vil fortsat kort efter ansøgningsfristen den 1. marts på optagelse.dk kunne se, hvilke af deres 1. prioritetsansøgere, der skal til den tidlige optagelsesprøve, som afholdes ultimo april. Efter fordeling vil institutionerne kunne se, hvilke af deres tildelte elever der skal til optagelsesprøverne i juni.

BUVM kan tilpasse den foreløbige kapacitet i op- eller nedadgående retning frem mod udmelding af den endelige kapacitet senest den 15. maj. Regionerne har alene hjemmel til at hæve kapaciteten efter udmelding af den endelige kapacitet med henblik på at skabe plads til evt. ufordelte ansøgere og eftertilmeldere.

DEG gør opmærksom på et særligt opmærksomhedspunkt omkring institutioner/afdelinger med flere typer gymnasiale udbud, hvor der bør

være en dialog med institutionerne/afdelingerne om kapacitetsfastsættelse på det enkelte udbud, når ansøbertallet er kendt (§ 5, stk. 1), så man undgår tomme lokaler eller afvisning af ansøgere.

DEG foreslår i øvrigt, at der i indfasningen af loven kan dispenseres fra det fleksible klasseloft, og såfremt regionsrådet hæver kapaciteten i et sådant omfang, at det medfører en overskridelse af det fleksible klasseloft, skal det stadig være taxameterudløsende. DEG ønsker også at gøre opmærksom på, at hvor ekstra kapacitet ikke er efter anmodning fra institutionen eller afdelingen, bør det være en pligt at høre institutionen/afdelingen, inden regionen beslutter at hæve kapaciteten.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen tilstræber mest mulig åbenhed i kapacitetsfastsættelsen, herunder i dialogen med institutionerne, og henviser i øvrigt til bemærkningerne til lovens § 11 k:

”Regionerne vil, hvis det vurderes mest hensigtsmæssigt i forhold til den samlede kapacitetsfastsættelse på afdelingerne i regionen, bl.a. kunne tage hensyn til at samle flere af disse ansøgere og elever på en eller flere bestemte afdelinger, så de pågældende afdelinger får så mange elever, at afdelingen kan få grundlag for at oprette en ekstra klasse på afdelingen. Børne- og Undervisningsministeriet vil kunne stille de nødvendige oplysninger til rådighed for regionerne, så regionerne allerede i forbindelse med fastsættelse af kapacitet på de enkelte afdelinger vil kunne gå i dialog med udvalgte institutioner med henblik på at sikre, at der efterfølgende kan sikres tilstrækkelig kapacitet på de institutioner, som erfaringsmæssigt har en stor andel af disse ansøgere og elever.”

Også de hensyn, der følger af bekendtgørelsens § 7, nr. 1, giver naturlig anledning til dialog mellem den enkelte institution og region.

Styrelsen bemærker, at regler om det fleksible klasseloft og taxametre følger af anden lovgivning og bemærkninger hertil behandles derfor ikke i nærværende høringsnotat.

§ 6 – Hæve kapaciteten

Danske Gymnasier bemærker, at § 14 b i lov om gymnasiale uddannelser også bør nævnes som et forhold i bekendtgørelsens § 6, stk. 2, da et af de nævnte tilfælde vedrører § 14 b i lov om de gymnasiale uddannelser. Institutionens optagelse efter § 14 b i lov om de gymnasiale uddannelser nævnes også i § 11 k i institutionsloven som et tilfælde inden for hvilket, regionsrådet kan hæve kapaciteten, hvis institutionen ikke har plads inden for den fastsatte kapacitet.

Styrelsens bemærkninger

Det følger af § 7, stk. 3, i lov om ændring af lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om private institutioner

for gymnasiale uddannelser og lov om de gymnasiale uddannelser, at lovens § 4, hvori § 14 b affattes, træder i kraft på et tidspunkt fastsat af børne- og undervisningsministeren. Når § 14 b i loven træder i kraft, vil bekendtgørelsen blive justeret, så § 14 b, nævnes i bekendtgørelsesudkastets § 6, stk. 2.

Danske Regioner gør opmærksom på, at der nogen steder i bekendtgørelsen anvendes betegnelsen ”regionsrådet”, andre steder ”regionen” og antager, at der ikke er forskel i anvendelsen af de to begreber.

Styrelsens bemærkninger

Der er i reguleringen taget højde for forskel på regionsråd (politisk organ) og regionen (myndighed). I bekendtgørelsen følges samme systematik som i lovbestemmelserne, hvori der fx i § 8, stk. 2, anvendes begrebet region, idet det ikke er regionsrådet, der skal ind over kapacitetsfastsættelsen de 3 første år, hvor BUVM fastsætter kapaciteterne.

GL opfordrer til, at det indskræpes, at en skole, der har fået hævet sin kapacitet, ikke uden aftale må optage elever fra andre skoler.

Danske Regioner ønsker afklaret, hvordan det sikres, at et skift af institution sker, herunder om den afgivende institution skal inddrages og hvornår. Danske Regioner stiller desuden en række øvrige spørgsmål vedrørende skift af uddannelse.

Styrelsens bemærkninger

Det følger af bekendtgørelsens § 5, stk. 3, at en institution er bundet af den kapacitet, som styrelsen fastsætter, med mindre kapaciteten hæves af regionen. I de tilfælde, hvor kapaciteten hæves af regionen, vil det som udgangspunkt være i forhold til en eller flere bestemte ansøgere/elever. Henset hertil og til afskaffelsen af muligheden for at oprette ventelister samt de begrænsninger i muligheden for at skifte institution, der er vedtaget med § 14 b i lov om de gymnasiale uddannelser (som dog endnu ikke er trådt i kraft) finder styrelsen ikke, at der er behov for yderligere stramning af reglerne.

Det følger af § 11 k i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., at regionen frem til og med 1. uge i november fordeler eftermeldere. Det gælder dog ikke i forhold til elever som bliver optaget i medfør af § 14 eller § 14 b i lov om de gymnasiale uddannelser, det vil sige elever, der ønsker at skifte institution, herunder i forbindelse med et uddannelsesskift. I forhold til sådanne elever er regionen alene inddraget, hvis der er behov for at hæve kapaciteten på institutionen med henblik på optagelse af den pågældende elev.

Reglerne om skift af institution reguleres som anført af § 14 i lov om de gymnasiale uddannelser samt § 14 b i samme lov, der dog endnu ikke er

trådt i kraft. Der er således tale om regler uden for dette bekendtgørelsesudkast. Yderligere fortolkning heraf vil således ikke indgå i dette høringsnotat.

§ 7 – Hensyn

Danske HF & VUC foreslår med henvisning til § 11 j, at formuleringen 'i helt særlige tilfælde' udgår af bekendtgørelsen, da de finder, at det er en indsnævring af mulighederne for at vægte hensynet til ansøgere på 20 år og derover tungere end hensynet til transporttid, og at det ikke fremgår af ændringsforslaget til lovforslag L 157, at hensynet til at fordele eftertilmeldere på 20 år og derover til et VUC er afgrænset til 'helt særlige tilfælde'. Derudover er foreningen bekymret over, at der ikke er fastsat nærmere retningslinjer for, hvordan transporttid og de øvrige mulige hensyn ved fordeling af eftertilmeldere skal vægtes over for hinanden, og foreslår, at dette fastsættes i bekendtgørelsen.

Danske Gymnasier vurderer, at "initialt frafald" bør skrives ind som en del af hensyn 1. En lidt højere kapacitet, der tager hensyn til initialt frafald, kan nemlig være et værktøj til at sikre en institutions eller afdelings mulighed for hensigtsmæssig klassedannelse, som fremgår af hensyn 1.

GL opfordrer til, at undtagelserne i § 7 ikke kun skal gælde for overansøgte institutioner, men at disse forhold også vil kunne indgå i den overordnede fordeling, så det ikke altid er kortest mulig transporttid, der overtrumfer de andre formål og hensyn.

Danske Regioner ønsker oplyst, hvad der menes med "helt særlige tilfælde" og "særlige lokale forhold", samt hvilke situationer bestemmelsen tænker at hjælpe. Danske Regioner ønsker præcisering af rammerne for at søge/indstille om dispensation fra minimumskapacitet.

Styrelsens bemærkninger

Den i § 7 anførte paragrafhenvielse til § 11 j vedrører ufordelte ansøgere, hvorfor styrelsen antager, at Danske HF & VUC refererer til § 11 k, der omhandler eftertilmeldere. Hvis der er frafald, vil der ikke være behov for at hæve kapaciteten i medfør af § 11 j, idet dette vedrører eftertilmeldere, som ikke fordeles af den centrale fordelingsmekanisme.

For så vidt angår "helt særlige tilfælde" og "særlige lokale forhold" henvises til betænkningen til nr. 38, hvoraf følger "*Det kan f.eks. være hensynet til institutionernes eller afdelingernes klassedannelse og det fleksible klasseloft eller hensynet til at sikre, at ansøgere til 2-årig hf, som er 20 år eller mere, får plads på et vuc, hvis ansøgeren har ønsket 2-årig hf på et vuc som førsteprioritet. Det kan endvidere være et hensyn til særlige lokale forhold af betydning for de enkelte ansøgere, herunder ansøgernes samlede transporttid, således at to eller flere ansøgere samlet set får den korteste transporttid, selv om den enkelte ansøger ikke fordeles til den institution,*

hvortil ansøgeren vil få kortest transporttid. Der vil kunne fastsættes regler om andre hensyn, som regionerne kan lægge vægt på.”

Fordeling af ansøgerne er bestemt i loven, og der er ikke hjemmel til at fastsætte regler herom på bekendtgørelsesniveau. Ifølge § lovens 11 j kan kapaciteten på en institution eller afdeling alene hæves, hvis det er nødvendigt for at tildele de ansøgere, som ikke er blevet fordelt i den centrale fordelingsmekanisme, plads. Dette udgangspunkt kan dog i særlige tilfælde fraviges, hvis regionen vurderer, at et af de nævnte hensyn bør vægte højere end transporttiden. Det ”særlige” indikerer, at der er tale om noget ud over det almindelige. Den altovervejende hovedregel er således, som det fremgår af loven.

Der kan ikke søges om dispensation fra minimumskapaciteten, men en institution kan i processen tilkendegive, at den ønsker en lavere kapacitet end den udmeldte beregningstekniske kapacitet.

§ 8

Danske Regioner gør opmærksom på, at det er helt centralt, at institutionernes løbende indberetninger om ledig kapacitet til regionerne IT-understøttes fx i form af en platform med overblik over kapacitet og ledige pladser på de enkelte gymnasier.

Styrelsens bemærkninger

STIL indgår gerne i dialog med regionerne om behov for IT-understøttelse, herunder også behov for overblik over ledig kapacitet. Det konkrete behov kendtes ikke da implementeringsplanen blev udarbejdet. En eventuel central understøttelse kan derfor ikke forventes det første år.

Kapitel 2 Zoner

§ 9

Danske Gymnasier og Danske Regioner opfordrer styrelsen til at fastsætte en deadline for, hvornår i løbet af et skoleår, styrelsen offentliggør på hjemmesiden, om en zone har status af afstands- eller fordelingszone, og bemærker, at det bør ske af hensyn til de større forandringer for den enkelte institution.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen vil offentliggøre en tidslinje på styrelsens hjemmeside, hvoraf det fremgår, hvornår udmeldingen om zonestatus kan forventes. Styrelsen vil endvidere tilstræbe, at offentliggørelsen heraf sker hurtigst muligt efter zonefastsættelsen af hensyn til institutioner og ansøgere. Styrelsen

finder ikke for nuværende behov for at fastsætte frister herom på bekendtgørelsesniveau, men vil overveje, om der skal fastsættes frister, når styrelsen har opnået erfaring med zonefastsættelsen.

§ 10

Danske Gymnasier bemærker, at det er uklart, hvor mange uddannelser, der som minimum tilsammen skal have haft færre end 84 tilgæede elever, for, at det ikke i sig selv kan medføre, at en zone ændrer status fra afstands- til fordelingszone. Hvis det er en eller tre gymnasiale uddannelser, finder foreningen, at § 10, stk. 2, pkt. 2, er irrelevant og derfor bør udgå af bekendtgørelsen. Hvis det er to gymnasiale uddannelser, finder foreningen det uhensigtsmæssigt, at tre spor (fx to stx og et hf), der tilsammen har et antal tilgæede elever på lige under 84, ikke kan medføre, at en zone ændrer status fra afstandszone til fordelingszone.

Styrelsens bemærkninger

Bestemmelsen angår afdelingen (eller institutionen hvis der ikke er afdelinger) uanset antallet af uddannelser. Hvis afdelingen har færre end 84 elever (uanset hvor mange uddannelser eleverne er fordelt på), kan afdelingen ikke udløse en fordelingszone. Bestemmelsen er medtaget for at sikre, at små afdelinger (eller institutioner hvis der ikke er afdelinger) ikke kan udløse en fordelingszone.

Danske Regioner bemærker, at det i fastsættelsen af grænsen på 35 pct. er uklart, om det er inden for den enkelte gymnasietype eller alle gymnasietyper samlet, at forældreindkomsterne sammenlignes.

Styrelsens bemærkninger

Medianindkomsten for hver uddannelse på afdelingerne (eller institutionen hvis der ikke er afdelinger) sammenholdes med medianindkomsten for alle elever med bopæl i zonen, som er tilgæet en gymnasial uddannelse. Hvis medianindkomsten afviger med mere end 35 procent i både opad- og nedadgående retning, kategoriseres zonen som en fordelingszone.

GL bemærker, at det er uklart, om den foreslåede grænse på 35 pct. er lav nok til at sikre, at problemer med skæv elevsammensætning løses, inden sammensætningen allerede er blevet for skæv.

Styrelsens bemærkninger

Det følger af lovforslaget, at der ved sammensætning af zonerne skal tages hensyn til, at der i tilstrækkelig grad kan understøttes en balanceret elevsammensætning på alle afdelinger, både målt på forældreindkomst og herkomst. Et andet hensyn er at friholde så store dele af landet som muligt fra fordeling efter forældreindkomst.

Det er ministeriets vurdering, at en afvejning af disse to hensyn opnås ved en grænse på 35 pct. Udviklingen i elevsammensætningen i zonerne følges dog tæt, så zone-inddelingen kan justeres, hvis der vurderes at være behov herfor for at sikre en balanceret elevsammensætning.

§ 11

Gymnasiernes Bestyrelsesforening, Danske Gymnasier og DEG opfordrer til, at der fastsættes en frist for revurdering af zonestatus. Dette skal ske af hensyn til institutionernes mulighed for at kunne omstille sig og til vejledning af kommende elever og deres forældre. Gymnasiernes Bestyrelsesforening og Danske Gymnasier foreslår, at fristen bør være hurtigst muligt efter den definerede deadline: den 30. september, jf. bekendtgørelsesudkastets §10, stk. 3.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen vil offentliggøre en tidslinje på styrelsens hjemmeside, hvoraf det fremgår, hvornår udmelding om revurdering af zonestatus kan forventes. Styrelsen vil endvidere tilstræbe, at offentliggørelsen heraf sker hurtigst muligt efter revurderingen af hensyn til institutioner og ansøgere. Styrelsen finder ikke for nuværende behov for at fastsætte frister herom på bekendtgørelsesniveau men vil overveje, om der skal fastsættes frister, når styrelsen har opnået erfaring med zonefastsættelsen.

Danske Regioner ønsker, at regionerne får samme adgang til data om indkomstsammensætningen i zonen og på de enkelte uddannelser som regionernes adgang til data om forældreindkomst i bekendtgørelsens § 17. Det begrundes med, at regionerne har brug for disse oplysninger til at kunne vurdere, om der kan gøres noget forebyggende i forhold til de institutioner og uddannelser, hvor elevsammensætningen er ved at blive skæv.

Styrelsens bemærkninger

Regionernes adgang til data om forældreindkomst i bekendtgørelsens § 17 følger af, at det er nødvendigt for regionernes behandling af ansøgninger om profilstatus. Børne- og Undervisningsministeriet vil indgå i dialog med regionerne om de generelle behov for aggregerede opgørelser af indkomstsammensætning på zone- og afdelingsniveau for at understøtte regionernes opgaver.

§ 12

DEG opfordrer til, at ændring af zonestatus bør foregå i dialog med de lokale gymnasiesamarbejder. Det begrundes med, at erhvervsgymnasierne ikke tidligere har kunnet søge om profilstatus, og der er derfor en bekymring for, at regionsrådene ikke kender de erhvervsgymnasiale profiler lige så godt som de almen gymnasiale.

Styrelsens bemærkninger

Det er børne- og undervisningsministeren, der på baggrund af bestemmelsen i § 12 vurderer, om en zone skal ændre status.

Kapitel 3 **Profilgymnasier**

§ 13

Danske Gymnasier og DEG bemærker, at regionsrådene bør være forpligtet til at høre og inddrage de nye gymnasiesamarbejder i forbindelse med godkendelse af nye profilgymnasier. DEG bemærker endvidere, at det er vigtigt for erhvervsgymnasierne, da disse ikke tidligere har kunnet søge om at blive profilgymnasier og regionsrådene måske derfor ikke kender de erhvervsgymnasiale profiler lige så godt som de almengymnasiale profiler.

Styrelsens bemærkninger

Det er regionsrådet, der fastsætter procedure og ansøgningsfrist for ansøgning om at blive profilgymnasium, jf. § 13. Det er således op til det enkelte regionsråd at beslutte, om gymnasiesamarbejdet skal inddrages. Det følger af den almindelig gældende oplysningsforpligtelse efter forvaltningsretten, at relevante aktører høres og inddrages.

Danske Regioner gør opmærksom på, at det tidsmæssigt bliver en meget presset proces i 2022 for regionsrådet at fastsætte procedure og ansøgningsfrist for ansøgning om at blive profilgymnasium.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen er opmærksom herpå, men det har ikke været muligt at udmonte reglerne tidligere på grund af tidspunktet for lovforslagets vedtagelse.

DEG opfordrer til, at der bliver udarbejdet en fælles ramme for regionsrådenes procedure omkring godkendelse af profilgymnasier (herunder tolkning af de i §14 fastsatte kriterier for at have ”en særligt stærk faglig profil”), så godkendelsespraksis bliver så ens som muligt for gymnasier rundt i landet.

Styrelsens bemærkninger

Lokale forhold kan have betydning for de enkelte regioners procedure for godkendelse af profilgymnasier, herunder tolkning af kriterier, og derfor fastholdes det, at det skal være op til den enkelte region at fastsætte denne, ligesom at det er op til den enkelte region, hvor mange profilgymnasier, der godkendes.

§ 14

Danske Gymnasier vurderer, at bekendtgørelsens krav om to fag på minimum A-niveau som studieretningsfag for, at en institution har 'en særlig stærk faglig profil', ligger uden for de eksisterende forpligtelser. Derudover vurderer foreningen, at kravet ikke ligger inden for den politiske aftale om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser af 10. juni 2021 samt lovbemærkningerne L 157 vedr. "en særlig stærk faglig profil". På den baggrund opfordrer foreningen styrelsen til at udelade kravet om minimum to fag på A-niveau, jf. § 14, pkt. 2.

DEG gør opmærksom på, at kravet om to fag på A-niveau som studieretningsfag udelukker skoler med studieretningsfag på B-niveau (fx idræts/sportsprofil, programmering og design) fra at blive godkendt som profilgymnasier. Det er problematisk for erhvervsgymnasiers mulighed for at blive profilgymnasier, ligesom kravet om "institutionen eller afdelingen stiller særlige krav til ansøgerens faglige forudsætninger inden for det faglige område" er vanskeligt for et erhvervsgymnasium, der ønsker at blive profilgymnasium for elever med særlig talent indenfor fx IT (fx studieretning med IT-A), iværksætter, bæredygtig omstilling eller internationale forhold, hvor der ikke er etablerede foreninger, der kan bevise ansøgerens særlige faglige forudsætninger. På den baggrund opfordres der til, at de to kriterier genovervejes.

Styrelsens bemærkninger

Det afgørende for en godkendelse som profilgymnasium er, at institutionen har en særlig stærk faglig profil, som knytter sig til et specifikt uddannelsesudbud. Det fremgår af lovbemærkningerne (til § 11 a), at "med en særlig stærk profil forstås en særlig stærk faglig profil inden for et fagligt område fx musik, naturvidenskab eller sprog. Det kan fx være et gymnasium, som udbyder og prioriterer at oprette stærke naturvidenskabelige studieretninger med flere naturvidenskabelige fag på A-niveau for at opnå en særlig stærk faglig profil inden for netop dette felt". Styrelsen vurderer, at kravet om to fag på A-niveau som studieretningsfag er et vigtigt kriterie for at sikre en stærk faglig profil inden for et fagområde. Både fsva. hhx og htx er der centralt fastlagte studieretninger med to studieretningsfag på A-niveau.

§ 15

Danske Gymnasier og DEG foreslår, at det tilføjes, at regionerne også skal lægge vægt på, om en godkendelse som profilgymnasium forventes at være medvirkende til, at en zone skifter status fra fordelingszone til afstandszone, idet foreningen mener, at regionsrådet også bør lægge vægt på den positive forskel, en godkendelse som profilgymnasium kan bidrage med.

Styrelsens bemærkninger

Regionsrådet er forpligtet til kun at godkende en institution som profilgymnasium, hvis institutionen har en særligt stærk faglig profil. Endvidere er regionsrådet i medfør af loven forpligtet til i forbindelse med behandling af en ansøgning om at blive profilgymnasium at lægge vægt på, i hvilket omfang en godkendelse kan resultere i en skævvridning af elevsammensætningen eller elevsøgningen. Der er imidlertid ikke noget til hinder for, at regionen herudover lægger vægt på øvrige hensyn, herunder fx at om godkendelsen forventes at være medvirkende til, at zonen skifter status fra fordelingszone til afstandszone. Det er imidlertid styrelsens vurdering, at der ikke er behov for at pålægge regionen at inddrage dette hensyn i vurderingen.

DGS finder det vigtigt, at godkendelsen af institutioner som profilgymnasier ikke negativt påvirker elevfordelingen. Det anbefales derfor, at styrelsen løbende evaluerer, hvorvidt regionsrådene lever tilstrækkeligt op til reglen i § 15.

Styrelsens bemærkninger

Styrelsen vil følge udviklingen i elevsammensætningen tæt, herunder i de zoner, hvor der godkendes profilgymnasier. Dette også med henblik på at afdække, om godkendelsen af profilgymnasier ikke på virker elevsammensætningen negativt.

Danske Regioner gør opmærksom på, at det er svært for regionsrådet at vurdere, om en godkendelse af et profilgymnasium vil kunne medvirke til en skæv elevsammensætning, da ansøgerne på dette tidspunkt er ukendte. Det foreslås i stedet, at regionsrådet skal monitorere udviklingen i elevsammensætningen med henblik på fastsættelse af et eventuelt loft over antallet af profilelever.

Styrelsens bemærkninger

Det følger af bemærkninger til lovforslaget (§ 11 a), at regionsrådet i forbindelse med behandling af en ansøgning om at blive profilgymnasium skal lægge vægt på, i hvilket omfang en godkendelse kan resultere i en skævvridning af elevsammensætningen eller elevsøgningen og løbende monitorere, om godkendte profilgymnasier og de omkringliggende institutioner og afdelinger får en skæv elevsammensætning. Det er således ikke tilstrækkeligt, at regionsrådet blot monitorerer udviklingen i elevsammensætningen.

Det bemærkes, at regionsrådet i medfør af bekendtgørelsesudkastets § 16, stk. 1 og 2, har mulighed for at gøre godkendelsen tidsbegrænset og fastsætte et loft over antallet af profilelever, herunder også i tilfælde af usikkerhed om, hvorvidt godkendelsen af et profilgymnasium vil være med til at skævvride elevsammensætningen.

§ 16

Gymnasiernes Bestyrelsesforening finder, at bestemmelsen om, at godkendelse af profilgymnasium tidsbegrænses for *et eller flere skoleår ad gangen* bør ændres, da en så kort tidshorisont gør det vanskeligt at planlægge og medfører en betydelig budgetusikkerhed for institutionen og for lærere og elever.

Styrelsens bemærkninger

Det skal understreges, at bestemmelsen blot giver *mulighed* for at kunne tidsbegrænse en profilgodkendelse. Med de hidtidige regler har godkendelsen af profilgymnasier også været tidsbegrænset (fx af Frederiksberg Gymnasium og Rysensteen Gymnasium).

Det vurderes at være hensigtsmæssigt, at regionerne også får mulighed for at tidsbegrænse en profilgodkendelse, blandt andet i tilfælde, hvor der kan være usikkerhed om, hvorvidt godkendelsen vil kunne medvirke til en skævvridning af elevsammensætningen eller i tilfælde af fx godkendelse af nye faglige områder som profilgymnasium, hvor der ikke er samme erfaring som på de områder, hvor der hidtil er givet profilgodkendelser.

§ 17

Danske Regioner gør opmærksom på, at regionerne til brug for vurdering af § 16, stk. 3 nr. 2, har brug for oplysninger om, hvorvidt studieretningerne, jf. § 14 nr. 2, er oprettet.

Styrelsens bemærkninger

Oplysninger om oprettede studieretninger forventes at kunne tilgås på uddannelsesstatistik.dk. Det forudsættes endvidere, at regionerne derudover har særskilt dialog med institutionerne herom.

Oversigt over hørte myndigheder og organisationer samt modtagne hørings svar – udkast til bekendtgørelse om gymnasial supplerings samt fire nye læreplaner

Nr.	Myndighed, organisation m.v.	Modtagne hørings-svar	Indholdsmæssige bemærkninger	
			Ja	Nej
1	Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier	x		x (ingen bem)
2	Danmarks Vejlederforening	x		x (ingen bem)
3	Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne	x		
4	Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne	x		
5	Danske HF & VUC – Bestyrelserne	x		x
6	Danske HF & VUC – Lederne	x		
7	Danske Gymnasieelevers Sammenslutning	x		
8	Danske Gymnasier	x		
9	Danske Handicaporganisationer			
10	Danske Regioner	x		
11	Den Uvildige konsulentforening på Handicapområdet			
12	Det Centrale Handicapråd			
13	Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig			
14	Erhvervsskolelederne			
15	Erhvervsskolernes Elevorganisation			
16	Gymnasiernes Bestyrelsesforening	x		
17	Gymnasieskolernes Lærerforening (GL)	x		
18	Institut for Menneskerettigheder			
19	KL			
20	Landssammenslutningen af Handelsskoleelever			
21	Netværket for Kostafdelinger			
22	Rådet for Etniske Minoriteter			
23	Sammenslutningen af Steiner-skoler i Danmark			

24	Studievalg Danmark			
25	Team Danmark			
26	Uddannelsesforbundet			
28	UU Danmark			

[Herudover er der modtaget et høringssvar fra xxxx.]

UDKAST